

REGÉLO.

Pesten csötörtökön augusztus 15^{kén} 1839.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Egy éj Velenczében.

(Novella)

N é m e t b ő l FEHÉRVÁRI.

Una barghetta in mar
Soclando va,
Vi suon due sposi....

„Hejh, sajkás, a' kies nap már az est sötétlő kódébe sülyedez, — jersze sajkáddal!”

„Lehetlen, uram, — más bérle-ki már.”

„Engedned kell. Nem ismeresz?” —

Erre a' férjfiú, kinek e' vég-igéin némi parancsló dagály mutatkozik, szétnyitá öltönyét, 's fővegét leemelve, néhány perczig nyugton néze a' sajkásra.

„Corpo di bacco! — szóllal egyszerre az e' jelenetet csudáló — nem is sejtém, hogy nagysád.”

„Im két zechina; rajta — induljunk.”

„Nagysád, e' tett hazugság bélyegét nyomná eddig szentül védett hitemre, — éppen nem teljesíthető. — Ama feszes német uracs, kit Muranoba 's onnét vissza a' tegnapi hajó-utra méltatni szives vala, ismét felfogadott, ma ujonan alkonyattal oda szándékozó.”

„Azt hiszem!”

„Mint vélem, kedvesét Velenczébe szállítani fő célja; mert...”

„Ugyan?! — 's kitől tudod?”

„Senkitől; de ha gyanításon nem csal, nincs egyébként. Sürgetve tudakolá előbb csolnakomnak még egy személy terhével mérközni képes erejét.”

„Ő tehát kérdezett?... helyesen!.. itt még két zechina, 's most mindjárt haladjunk; vagy ha nem, legalább ez éjjel engedd személyedet játszanom.”

„Hiszen, uram, az evezés titkába avatlan, 's így aggódom, hogy bármilly baj előgördültével is annak súlya csak szegény magamra háruland.”

„Légy nyugodt, 's távozz.”

„No no! — Ügyeljen tehát uram!”

„S most a’ kérelmét nyertt ur szökese-ugrással a’ sajkába lépén, nyugtalan örömmel fejlék-ki burokjából, ’s kalapját ellökvén révész-alakot ölte. Süveget tön, melly szemöldeig mélyedt fejébe; ing-uj-jait felgyüéré, ’s több változásokkal idomitá révészt személyesítő valóját; hogy, mit ohajta, az őt kíváncsilag vizsgálók figyelmét is könnyen főzött cselével kikerülje. Végre, mint álmótól sujtott, a’ sajka-talajra terült, mély gondolatokba merengő.

Csake’ név „Nanna” ’s e’ szavak „átkozott német uracs” valának méregtől elöntött ajkain némileg érthetők. —

„Sajkás, nem viszhangoz-e füleid üregében a’ san marco-i torony-óra rezgő hangja? — rival egy kemény hang — Jó késő az idő; készülj Muranoba!”

„Azonnal uram.... készen vagyok!”

E’ pillanatban egy meglepő szépségű ifjoncz állott a’ sajka közepén. Karcsú termete, gyönyörű arczenásai ’s nagy vágatú kék szemei — érdekes külsőt egészítenek. Lapos süvegese nyugvék tömött arany-fürtjein. Beléptével kissé szétbomlott köpönyege szabatos testéhez olvadt vakító fehérségű ruhát tüntetett elő, melly az olasz komor lénye előtt mind inkább emelé szépségét. — Az alsajkás szemeiből vad tűz lángola, ’s feledve szerepét, szoborként marada mozdulatlan. — A’ parttól, mint leszegzettek, soká nem távoztak.

„No, meddig veszteglünk még?” kérdé a’ belépett nyugtalankodva.

„Tüstént eresztünk, uram, tüstént.” viszonzá a’ komor, mozgékonyágába térve.

(Vége következik.)

G i s e l l a.

(Vége.)

X.

Gisella e’ történet szerencsétlensége után bágyadt testtel és lélekkel jelent-meg atyja előtt, ki leányának megmenekvésén szívéből örvendett ugyan, de Beüdy nemes tettét, bár magában olyan-nak el kellett ismernie, nyilván ’s méltányosan dicsérni vonakodott.

„Ő — ugymond — gyermekem! mint becsületes keresztény szabadtott-meg, de nem mint atyádnak barátja! — A’ dolognak így történtén azonban igen örvendek; mert szép terveim így lőnek kivihetők. Ime Gisellám! éppen most érkezett kezemhez Czekének levele, mellyben minden vagyonát és kezét neked igéri. Leányom!

ez minket egészen szerencsessé teend. Pénz, emberség! azt szokták mondani; mellette pedig Czeke szép fiatal ember is.

„O atyám! ne keseríts illyesekkel, midőn édesebb nekem a' sirkeresztőli eszmélkedés, mint minden hervatag bájai e' mulandó világnak. Nincs e' szívben üres hely Czeke számára; egynek, igen is egynek volt, de már annak hült helyét fájdalom növekedel-
 .”

Most elnémult, mint a' kérdezetlen viszhang; mert, leirhatlan lön álmélkodása, midőn az ajtó megnyílik, és — barátnéja, kit hullámok közé süllyedtettnék vélt, alig pihelve fonódott karjai közé; de még inkább csodálkozva hallá ennek következő szavait:

„Gisella! — o kedvesem! — megfoghatlanok a' mindenhatónak végzései! — Gondold-meg, a' sors, talán akarhatja ellen is, egy darab deszkát vete alá, és megszabadultam. Forró hálát rebegtem-fel a' mennyei gondviselőnek számolyához, 's ez alatt utánad folytak könnyeim. — Imádkozásomból két közelítő férfinak beszédje zavart-fel; 's egék! örvendve és borzadva értettem szavaikból, hogy azon levél, melly neked annyi gyötrelmet szült, nem Géza, hanem Czeke költeménye; mi után hajlandóbbnak vélte lenni szerelmedet. — Megismertem a' férfiakat is. Mindkettő Czekének szolgája. Egyik még néhány nap előtt Gézáé volt, de Czeke által megvesztegettetett.”

„Hatalmas Isten! — kiált-fel Gisella — tehát Géza büntelen, Géza hű! És ő szenvedett a' gonosz miatt. Vétettem hirtelendésemmel. O Géza, vajha meg tudná nekem bocsátni! — Atyám! Czekének nincs lélekismerete; ő maga boldogságát felebarátjának romjaiból akarja fölemelni. Ő neki nincs becsülete; mert nem tudja, mit tesz azt nem elvesztettnék, hanem csak megsértettnék is érezni.”

„Engedj-meg neki — szól Dorgó — hisz' ő azt irántadi különös hajlandóságából és szeretetből cselekedte.”

„Hah atyám! a' legnemesebb irány is elmentelenül vétkes eszközök által. Ő neki nincs szíve, vagy ha van, kemény és veszedelmes, mint a' kard. — Ő gonosz. — Ah Géza! ha megtudná nekem bocsátni?! — De irok neki — és mindjárt!”

Gisella irni távozott. — Nem sok időre egy kis levelkén fustostak égszemei. Arczán a' meglegedés, öröm, és boldogszerelem szüz rózsáji mosolygának. A' százszor elolvasott levelkét mindannyiszor nyomá ajkához, azután keblébe rejté, mellynek havát a' kísérteten diadalmaskodó szív lángja olvasztgatta. — Néhány nap múlva egy egészen elkészült szép vadásztáskát takargatott papírosba, mellyet heves csókkal pecsételt-be. A' boritékon álló czim

egyszerű volt: „B. és G. — Ezen betűk diszelgtek a' szép aján-
dékön is, alattok pedig ez vala kivarva:

„Boldogság akkor nyiladoz,
Midőn a' remény hervadoz.“

Egy évnek legördülése alatt elég boldognak érzé magát Gisella; bár Czeke miatt sok keserőséget kellett izlelnie: de azt, ha még annyi lett volna is, édessé tenni elegendő volt csak egy cseppje is azon boldogságnak, melyet Géza szerelme és hűsége nyujtott szívének éledeletül.

Illy körülmények voltak azok, melyekben legelőször pillantottuk-még Gisellát a' vártövi kertben. Most lássuk, mi történt azután.

XI.

Dorgó kiadván zsoldosainak a' parancsot, Czekével a' jövőndőről beszélgetett szobájában. Gisella a' mellékszobában foglalatokodván akaratlan is hallott egy két szót; 's minthogy a' titkos értekezés őt is illette, figyelmes lett a' további beszédre. Rémes dolgokat, szörnyűket kellett hallania; elhalványult, mint a' fal; lábai reszkettek mint az illetett hurok, 's kezeit szívére csapta, mintha annak repedését akarná feltartóztatni; majd ismét hősi elszántság ült homlokára, és mintegy határozottan hagyá-el a' szobát, 's többé nem vala látható a' várkastélyban.

Másnap korán, mint a' szükség hozá magával, Czeke a' reá bizott zsoldosokkal Rozgony felé sieté. Fülében halálszó zugott; keblét a' bűn, mint eleven kigyó, szállotta-meg; mert tervei véressek és embertelenek valának.

Dorgó pedig Gisellát, mint lelke nyugalmát, kereste 's keresette. De leánya egy hű szolgálával együtt sehol sem vala lelhető. Harmadnapra kisded asztalán illy tartalmú levél találtatott:

„Atyám! te Istentől vett rendeltetésedet elfeledéd, mert mulandó vagyoneért egy életet, édes gyermekednek életét, kinoknak áldozád. — Rettenetes lesz számadásod az Urnak színe előtt. — Nem öldököl többé hajthatlan akaratom; nem fogják többé szemeid lelkem tisztaságát kisérteni. — Elmentem a' halál karjai közé! Elmentem; mert megesküdtetek Géza halálára, ki nélkül ez élet halál nekem. — Boldogtalan atyám! véres kívánságod egyedül édes gyermekednek szíven keresztül sikerülhet. Használni fogom azt, mire oktattál, Gézám védelmére; 's vagy vele együtt éledelem a' győzelem jutalmát, vagy vele együtt halok-meg a' nélkül, hogy ő tudta volna, ki vérzett-el oldala mellett. — Isten legyen veled!“

E' levél olvasására elérzékenyülten állott a' kemény szívű ősz apa, mint az irgalom, és sírt, mint eddig sohasem.

E' perczen rémesen hangzék fülébe azon szomorú hír is, hogy Máté serege megveretett, és Czeke nincs többé! — Kifejezhetlen érzetek dulták most Dorgó melljét; nyelvét lenyügözte a' szívére tolult fájdalom; a' bűnbánat komor jelei sűrűen jelentkeztek behorpadt ábrázatán összezavarodva a' gödreiben sárguló kétségbeesés foltjaival; lábai legörbültek egy feszület előtt, 's mint halálhörgés zörögtek-fel melljéből e' szavak:

Vétkeztem uram akaratod ellen! mert elfeledtem, hogy atya vagyok. — O! engedd még egyszer meglátnom gyermekemet, és bocsáss-meg!

Ezzel eltántorgott, talán gyermekét feltalálni.

XII.

Midőn a' rozgonyi völgyben véresen csattogott az ütközet, a' viadalhelyhez egy kis távulságra négy férfiú látszott összeütközni borzasztólag, mint a' haragos ég villámai. Három küzdött itt egy ellen. Ez Beüdy Géza volt, amazok pedig Czeke és két zsoldosa. Kileste t. i. a' bűnös, mikor támadhatná-meg Gézát magányosan; 's most megtörtént. Kétségkívül elsülnek véres tervei, ha az Isten meg tudott volna feledkezni a' nemes férfiúról; mert vérzettek és lankadtak már karjai Gézának, 's még csak egy esett-el a' gyilkosok közül: midőn azonban egy ismeretlen, derék termetű, királyi vitéz csapott a' gonoszokra, ki a' másik zsoldost kiemelé nyergéből, 's nehéz vasával lelketlenné tette; de éppen azon pillanatban Czekének egy észre nem vett csapása őt is tehetlenné tette, 's lefordult lováról, mert fején halálos hasítás ejtetett. Ekkor Gézának karában központosulni látszott minden ereje, mert még egyszer felemelé sulyos vasát, mellynek hegyén borzasztó felleg gyanánt várakozott az enyészet, és — Czeke átkozódva szünt-meg élni.

Most hálaadólag borult-le Géza a' haldokló királyi vitézhez, 's midőn felemelé süvegét, illetőde ismeré-meg benne — — Gisella hű szolgáját, kinek végszavait már alig értheté — meg Géza: „Gisella — úgy mond a' haldokló — vitézi mezet vön magára, 's védelmedre jött. De Omode fiai Gönczön elfogták, 's más sokakkal tömlöczbe tétetett. Arra kért, hogyha megszökhetem, hírül vigyem neked, hogy Dorgó és Czeke megölettetésedre összeesküdtek. Vedd szívből szolgálatomat!“

Ezzel meghalt. Géza egy keskeny sirba helyezé őt; azután rögtön egy királyi sereggel ment Omode vár felé, mellyet azonnal elfoglalt. — Leirhatlan volt öröme, midőn a' felszabadított foglyok

egyike elveté fővegét, mely a' hosszú arany hajakat takará, és édes érzelmek szárnyain röptült vitézi karjai közé.

Harmadnapra a' boldogkő-várallyai egyházban ünnepélyesen kondultak-meg a' harangok, és az ottani hívek számosan gyülekeztek a' szent mise-áldozatra, mellynek végén ismét kijött a' lelkipásztor, 's több vidám arcziak közt egy szép esküvendő ember-pár térdelt-le az oltár márványára. 'S midőn a' hű kezek összekötettek, nagy erővel tolongott a' néptömegben keresztül egy szelíd tekintetű ősz férfiú, kinek arczán az élet utósó szépségében látszott felderülni; 's midőn az oltárig eljutott, szívére szorítá száraz kezeit, szemeit az oltár fölött lebegő üdvöztőre függeszté, mondván:

„Most bocsátod-el Úram bűnös szolgádat, mert látták szemeim gyermekemet!”

Ezzel lehullott a' hideg köre, mint az őszi levél, 's körülötte suttogva csoportozott össze a' bámész sokaság.

Jövő nap alkonyata felé a' boldogkő-várallyai temetőben egy sirkereszt előtt, mely Dorgó hamvaira mutatott, Géza és Gisella ajtatos imádság közt esedeztek a' boldogtalan atyának lelki nyugalmaért.

INNEPLÉS.

Falusi ünnep Paraguay-ban.

(Fége.)

Don Gregorio után a' diszruhás tisztek érkeztek, dulceina-ikat lovon kísérve. Dragonyosa megett nem egy dáma ült elkülönzött nyeregben, 's nem egy poroszkán lovagolt két paraguay-i nympa paysitos-a vagy falusi piperröcze kíséretében. Ezeknek nyomában a' t e n d e r o s - o k vagy szatócsok jöttek; ezeket a' hajporos, kenőcsös, tetőtől talpig fodrozott B a r g a s o r v o s, és a' kereskedők követték; végre V e l a s c o tábornok, a' mivelt, szerény, 's érdemteltjes volt spanyol kormányzó érkezett. Egyedüli kísérői pohárnoka 's komornoka (a' hű eseléd mindkét hivatalt vivé) és lovásza voltak. Hatalma elenyészett, méltóságai elszedettek; diszjelei 's rendkereszteivel, mellyek néhány hónap előtt még őt ékesíték, vetélytársai büszkélkedtek; de azért homlokán a' bának egy redője, a' féltékenység, a' megsértett becsületnek csak egy vonása sem látszik. Derék férjfiú! te legkevésbé érdemelted azon szörnyű sorsot, mely dr. Francia zsarnoksága alatt utólért.

Mi közben a' társaság összegyűlt, a' házat környező tárgyak mind hosszabb árnyakat vetének a' szabad térre. A' nap egész pompájában tűnt-le 's Selene teljes fényében bútt-fel. A' sötét kék ég fellobogtatá csillag szöveteiket, 's egy jelre egész épület ki lön világítva; a' narancs erdőcske fényözönben rengett, 's a' zárdá hangászok részint szabadban, részint teremekbe szétosztva, táncz-zenét játszottak. A' közel tárgyakon rezgett szemvakító fény, 's a' távolabbi környéket és láthatárt könnyű lepelként elárasztó halvány csillám, a' tündérek éji mulatságaira emlékeztettek. Legregényesb színt

az egésznek azonban a' völgyön koronként átvonuló, 's két három guittareros kíséretében bús nemzeti balladát éneklő földmívesek adtak. Midőn e' kis csoportozatok, fejez köntöseikben a' bokrok mellett elsikamlának, vagy a' fák közül előbukkantak, tulvilági lényekhez, egyszerű harmoniás zenéjük pedig arkadiai pásztor-dalokhoz hasonlítanak.

A' teremekben és a' háznak közvetlen közelében egészen más tekintete volt a' mulatságnak és örömnök. Némellyek a' gyepszönyegen, mások a' teremben tánczoltak, ismét mások pedig elmés ötleteikkel mulattaták a' társaságot; itt négy szerzetes feszült figyelemmel malillát (vhiszt) játszott; amott mások a' mindennek számára terített asztal mellé települtek; sőt a' szent atyák bátrabbjai még táncz-sorba is állottak, és szép tánczosnéiktől, minthogy mindkettejük testéről rokoilya folyt-le, csak terjedelmességök által voltak megkülönböztethetők. Don Gregorio azt hitte, hogy minden hírét kockáztatja, ha kereszt-gyermekeinek anyjaikat folyvást nem mulattatja. Don Fernando de la Mora, a' juntának egy tagja, száraz köszvényes lábakkal tánczolt, és a' Hectortól bucsúzó Andromache-ként ugyanazon egy időben sirt és nevetett.

Bedoya, egy hét lábnyi magas, 's még sokkal vastagabb férjfiú, izadtságának folytonos törlése közben kitörő örömmel tánczolt. A' kormány tagjai minden feszességet levetközve tartózkodás nélkül tánczoltak, dözöltek és cigarróztak, mint jobbágyaik. Donna Juana 84 éve daczára is egy sarandig-ot tánczolt; a' naranes-erdőske árnyában érzélgő párok sohajtoztak; a' sütés-főzésre gyújtott tűz-rakások körül cseléd-csoportozatok enyelegtek minden ujan érkezett földmíves csoportozatnak helyet mutattak-ki, és vendégszeretőleg étellel itallal láták-el, a' bűnnek mindenki hátat fordított, 's bár milly rossz va'a is a' zárda muzsika, az öröm, megelégedés még is olly általános volt, minőt ritkaság látni.

A' felkelő nap vigalom közt lepert meg. A' némberek eltikkadva, halványulva, álmosan kezdtek pislogni; a' gyertyák és lámpák homályosan égtek; 's a' hangászok tüdője kifáradt. Némelly szerzetes pénzt veszte-el a' játékban, többen a' társaságból eszűket a' bortól. Az anyák leányaikat keresék, az inasok uraságaik kocsiját kiáltozák-elő. A' kertben legelő lovak megnyergeltettek. A' társaságnak meleg kávé 's csokolád adatott-fel; az inasok sűrűgtek forogtak, a' kocsik elébe fogott lovak leszegzett fővel kapálóztak; a' lovagok lóra pattantak, 's nem sokára tömérdek ágra kigyózó népfolyam zsibongott szerte a' téren. 9 óra felé csak hűlt helye volt a' tegnapi vigalomnak.

LOOSI JENŐ.

HAZAI HIRLELŐ.

Gyászhir Sz. Jakabról. — Folyó évi sz. Iván hava 16 kén tavasz-életének 18-dik évében belső sorvadásból szenderült-el örök nyugalomra t. Ócsai Nagy Krisztina kisasszony, vidékünk szépeinek egyik kitűnő virága, szülőinek öröme, boldogsága; testvéreinek vigasztalása. Mulandó hamvai a' sz. jakabi köz temetőbe vitettek a' nevezett hónap 19-kén. Vég-szavai a' szelid kebel zálogai voltak. Béke a' kedvesnek! Az igazak jutalma viruljon hamvai fölött.

KÜLÖNFÉLE.

B á t o r l e á n y. — Egy fiatal leány nem rég azzal tünteté-ki bajnokságát, hogy atyjának hajótörést szenvedett embereket segítve megszabadítani Folfartshire gőzösről. Miss Darling az óta közfigyelem tárgya lett Angliában: egy előkelő dáma p. o. 5 fontos bankjegyet küldött neki, 's ezért egy hajfűrtét kéré. Több dámának is adott már fürteiből, 's félnie kell, hogy illy ajándékok által végre minden haját elvesztendi. Okosabban tett egy gazdag földbirtokos; ki egy drága gyűrűt küldött neki, 's ezért — kezét kérte-meg.

EMLÉKMONDÁS.

G n o m a.

A' ki sokat kíván, az többnyire csak keveset nyer;

Játszi szerencse vakon szokta eladni javát.

O! ne csengj kincsért, fényes gond annak az ára,

Hogy ha szegény vagy is, élsz, 's szebb örömekre találsz

A' szerelem kelyhén, 's őszinte baráti kebelben, —

Mint a' dúzs, ki penész-lepte aranyinak örül.

Hogy ha hivem karomon csügg, szép szeme rám lövi lángját,

És dagadó keblén szívem is újra hevül;

O! te szegény gazdag, számlálgasd pénzedet akkor,

Édes öröm közt én édeni bérre jutok.

V-e JOHANNA.

Az asszony olyan, mint az orvos. Az ember kikel ellene, 's még is rá szorul.

KISFALUDY KÁROLY után —

A' vélekedés kezdetben szokott az ész kormányának valami kis részt engedni; de ha megerősödik, nyilván gyakorolja nyakasságát.

HORVÁT ENDRE után M. N.

Botlás. — Milly szerencsétlensége az életnek, hogy nem minden pillanatban vagyunk hasonlók egymáshoz, és hogy olykor a' jók is bukdosnak.

KAZINCZY FERENCZ után K. H. K. J.

S z ó r e j t v é n y.

Egy tag, vágnak reá kicsinyek és nagyok,

Ezzel kiáltja a' német, hogy „itt vagyok.“

Fejét vesztve gyógyszer; 's ki nem tud betűzni,

Ezt a' mesterséget nem is tudja üzni.

N. N.

Előbbi rejtvény: GÖZ.

Figyelmeztetés. — E lapok szerkesztői hivatala jelenleg 86. szám alatti Dencs-ház 1-ső emeletébe vett át, ugyanazon házba, hol három év előtt volt, a' halpiacz mellett, Duna partján.

Szerkeszi Mátray Gábor, halpiaczon, Dencs ház, 86-dik sz. a.

Nyomatja Trattner-Károlyi, uri utsalja 612.